

Sygn. akt II Ca 297/17

Sygn. akt II Cz 392/17

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Dorota Modrzewska-Smyk

Sędzia Sądu Okręgowego Marta Postulska-Siwiek

Protokolant Beata Prokop

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2017 roku w Lublinie, na rozprawie

sprawy z wniosku D. D. i J. D.

z udziałem J. N. (1)

o rozgraniczenie nieruchomości gruntowych

na skutek apelacji wnioskodawców od postanowienia Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 30 grudnia 2016 roku, w sprawie I Ns 63/15, oraz

na skutek zażalenia uczestnika na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie III i IV postanowienia Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 30 grudnia 2016 roku, w sprawie I Ns 63/15

postanawia:

I. na skutek apelacji D. D. i J. D. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie I w ten sposób, że dokonać rozgraniczenia opisanej tam nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) z opisaną tam nieruchomością oznaczoną jako działka (...) według linii przebiegającej przez punkty (...), oznaczonej kolorem czarnym na mapie sporządzonej przez geodetę G. J., zaewidencjonowanej w (...) Ośrodku (...) w O. w dniu 15 września 2016 roku pod numerem (...);

II. na skutek zażalenia J. N. (1) zmienić zaskarżone postanowienie w punktach III i IV w ten sposób, że zasądzoną od J. N. (1) na rzecz J. D. i D. D. tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę 3164,52 zł (trzy tysiące sto sześćdziesiąt cztery złote pięćdziesiąt dwa grosze) obniżyć do kwoty 1914,53 zł (tysiąc dziewięćset czternaście złotych pięćdziesiąt trzy grosze);

III. zasądzić od J. N. (1) na rzecz J. D. i D. D. kwotę 79,15 zł (siedemdziesiąt dziewięć złotych piętnaście groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Dorota Modrzewska-Smyk Dariusz Iskra Marta Postulska-Siwiek

Sygn. akt II Ca 297/17

Sygn. akt II Cz 392/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 grudnia 2016 roku Sąd Rejonowy w Opolu Lubelskim postanowił:

I. dokonać rozgraniczenia nieruchomości położonej w obrębie M., gmina P., stanowiącej działkę oznaczoną w ewidencji gruntów numerem (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Opolu Lubelskim prowadzona jest księga wieczysta (...), stanowiącej własność J. D. i D. D., z nieruchomością położoną w obrębie M., gmina P., stanowiącą działkę oznaczoną w ewidencji gruntów numerem (...) stanowiącą własność J. N. (1), według linii niebieskiej i punktów (...), wskazanych na mapie sporządzonej przez geodetę G. J. i zaewidencjonowanej w Starostwie Powiatowym w O. w dniu 15 września 2016 roku pod numerem (...);

II. zwrócić J. N. (1) kwotę 1629,05 zł tytułem niewykorzystanej części zaliczki;

III. zasądzić od J. N. (1) na rzecz J. D. i D. D. kwotę 3164,52 zł tytułem połowy kosztów postępowania;

IV. stwierdzić, że w pozostałej części wnioskodawcy i uczestnik ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie (k. 403-403v).

÷

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy ustalił, że działki oznaczone numerami ewidencyjnymi (...) położone są w miejscowości M., gmina P., powiat (...). Od północy graniczą z drogą wojewódzką relacji B. – P., stanowiącą własność Województwa L., oznaczoną nr (...). Działka oznaczona nr (...) graniczy od wschodu i od południa z działką oznaczoną nr (...), a od strony zachodniej z działką oznaczoną numerem (...).

Sąd Rejonowy ustalił, że w latach 1965-1967, kiedy została założona ewidencja gruntów obrębu M., ujawniona była jedynie działka ewidencyjna oznaczona numerem (...), o powierzchni 0,59 ha. W latach 1975-1977 wykonano dokumentację dla celów uregulowania własności gospodarstw rolnych, w której znajduje się szkic z pomiaru działki nr (...). Ze szkicu polowego i obliczenia powierzchni wynika, że działka numer (...) podzielona została na działki nr (...), o powierzchni 0,07 ha, i numer (...), o powierzchni 0,52 ha. Na szkicu podane są miary czołowe działek (...) przy drodze oraz na końcu działek; brak jest przedstawionego zagospodarowania terenu i opisu co stanowiło granicę w terenie. Działka nr (...) przy drodze miała czołówkę 18 m, a na końcu działki miała czołówkę 17,20 m, natomiast długość działki (...) przy granicy z działką nr (...) wynosiła 40 m. Takie miary działki nigdy jednak nie występowały w rzeczywistości.

Sąd Rejonowy ustalił, że działka nr (...) została wydzielona w sposób nieformalny przez dziadka uczestnika – A. N. w połowie lat sześćdziesiątych (XX wieku) i oddana do używania jego córce J. M. (1) z domu N. i jej mężowi K. M.. Po wydzieleniu działki K. M. w 1976 roku dokonał jej ogrodzenia, które wykonał z metalowych słupków zabetonowanych w gruncie oraz zawieszanej na nich metalowej siatki. J. M. (2) i K. M. posiadali i uprawiali powyższą nieruchomość w granicach wyznaczonych przez jej ogrodzenie. Nigdy nie użytkowali, ani nie domagali się użytkowania większej powierzchni, niż została przez nich ogrodzona. Wydzielenie tej działki nastąpiło bez udziału geodety.

Sąd Rejonowy ustalił, że postanowieniem z dnia 28 grudnia 1990 roku, wydanym w sprawie akt I Ns 48/90, Sąd Rejonowy w Opolu Lubelskim stwierdził, iż K. i J. małżonkowie M. z dniem 1 stycznia 1985 roku nabyli przez zasiedzenie własność nieruchomości o powierzchni 0,1628 ha, położonej w M., oznaczonej w ewidencji gruntów na mapie nr (...) jako działki gruntu nr (...).

Sąd Rejonowy wskazał, że postanowienie powyższe określa jedynie ogólną powierzchnię nieruchomości, która była przedmiotem zasiedzenia, bez dokładnego określenia powierzchni każdej z działek. Na przedmiotowej mapie wrysowano działkę nr (...) bez ustalenia jej granic na gruncie, a tym bardziej bez udziału geodety, który by stwierdził, czy stan posiadania J. M. (2) i K. M. pokrywa się z granicami ewidencyjnymi tak naszkicowanej działki, jaka widniała na mapie sporządzonej na potrzeby postępowania uwłaszczeniowego. W rzeczywistości granice te nie pokrywały się ze stanem władania J. M. (2) i K. M., a zatem postanowienie już w chwili jego wydania obarczone było błędem co do

powierzchni działki oznaczonej nr (...), ale także i działki (...), której granice także nie pokrywają się z rzeczywistym ich przebiegiem.

Sąd Rejonowy ustalił, że umową sprzedaży z dnia 3 października 1991 roku, Rep (...), sporządzoną w Państwowym Biurze Notarialnym w L. Oddział w O., K. M. i J. M. (2) sprzedali K. P. (1) i J. P. własność działki oznaczonej nr (...), o powierzchni 0,0650 ha. Następnie umową sprzedaży z dnia 4 lipca 2006 roku, (...), sporządzoną przed notariuszem K. R., K. P. (2) i J. P. sprzedali J. D. i D. D. własność działki oznaczonej nr (...), o powierzchni 0,0650 ha.

Sąd Rejonowy ustalił, że właścicielem działki oznaczonej numerem (...) jest uczestnik J. N. (1) na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 29 listopada 1984 roku, wydanego w sprawie I Ns 588/84 o dział spadku po J. N. (2).

Sąd Rejonowy ustalił, że w 2010 roku został wykonany pomiar kontrolny między innymi działki nr (...) przez geodetę R. M.. Z dokumentacji wówczas sporządzonej wynika, że odcinek pomiędzy działką nr (...) został tam zaznaczony jako sporny, z uwagi na trwający spór graniczny między stronami toczący się od lat dziewięćdziesiątych. Pomimo poczynionych ustaleń, że przebieg granicy nie odpowiada stanowi posiadania, nie został on zmieniony.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 24 marca 2010 roku K. M. złożył oświadczenie, że działkę oznaczoną nr (...) użytkował w granicach ogrodzenia, które sam zbudował, oraz że nie posiadał ani przed wydaniem postanowienia o zasiedzeniu, ani po jego wydaniu, nieruchomości poza ogrodzeniem tej działki.

Sąd Rejonowy wskazał, że dane ze szkicu polowego z 1976 roku w żaden sposób nie odzwierciedlają rzeczywistego przebiegu granicy pomiędzy nieruchomościami. Podane na nich miary działki nr (...), to jest długość 40 m i szerokość 18 m w części północnej i 17,2 m w części południowej nie pokrywają się z granicą ewidencyjną działki. Powierzchnia tak wyrysowanej nieruchomości wynosiłaby 0,0704 ha, a nie 0,065 ha jak ujawniono w ewidencji gruntów i budynków.

Sąd Rejonowy ustalił, że na granicy pomiędzy nieruchomościami oznaczonymi nr (...) na odcinku północ – południe kilkakrotnie dokonywano ingerencji poprzez budowę i usuwanie istniejących ogrodzeń. Pierwotne ogrodzenie powyższej działki wykonane było przez J. M. (2) i K. M. ze starej siatki, która na skutek upływu lat ulegała korozji i powstawały w niej dziury.

Sąd Rejonowy ustalił, że w 1997 roku J. N. (1) wybudował ogrodzenie działki nr (...) od strony drogi wojewódzkiej nr (...) oraz od strony działki nr (...), składające się z murowanej podmurówki na betonowym fundamencie oraz murowanych 7 słupów i 6 przęseł wykonanych z metalowych żerdzi i drewnianych sztachet. Ogrodzenie to ma długość 18,33 m i biegnie po linii łamanej, która załamuje się w połowie jego długości na 4 słupku oznaczonym w opinii biegłego nr (...). Z uwagi na stałe obniżenie terenu w kierunku południowym, kolejne przęsła ogrodzenia są obniżane w stosunku do poprzednich. Ogrodzenie to zostało wykonane obok istniejącego wówczas ogrodzenia działki wykonanego przez K. M.. Z uwagi na różnicę terenu – działka uczestnika jest położona w tym miejscu nieco wyżej niż działka wnioskodawców, przy czym obie obniżają się w kierunku południowym, w stronę rzeki – wnioskodawca opierał szalunki fundamentów na słupkach stanowiących pierwotne ogrodzenie działki. Spowodowało to także zabetonowanie jednego ze słupków dawnego ogrodzenia poprzecznego działki uczestnika w nowym ogrodzeniu, co na mapie sporządzonej przez biegłego oznaczone zostało nr (...). Kiedy uczestnik wznosił ogrodzenie, nikt z właścicieli sąsiedniej nieruchomości, którymi byli wówczas J. P. i K. P. (2), nie protestował, bowiem wznosząc to ogrodzenie uczestnik nie naruszał linii ogrodzenia postawionego przez K. M..

Sąd Rejonowy ustalił, że za ogrodzeniem murowanym w dalszym ciągu granicy pomiędzy nieruchomościami znajduje się ogrodzenie wykonane z drewnianych żerdzi i sztachet zawieszane na metalowych słupkach zabetonowanych w podmurówce. Ogrodzenie to zostało wykonane w 2000 roku przez uczestnika J. N. (1) obok istniejącego ogrodzenia z siatki, które na skutek upływu lat było nieszczelne i nie stanowiło wystarczającej przeszkody dla kur uczestnika, które przechodziły na działkę sąsiednią. Także przy wznoszeniu tego ogrodzenia nie protestowali ówcześni właściciele działki (...) J. P. i K. P. (2). Obecnie ogrodzenie to jest w złym stanie, bowiem zarówno żerdzie, jak i sztachety spróchniały na skutek działania warunków atmosferycznych, a trwający od lat konflikt sprawia, że żadna ze stron nie

dba o ogrodzenie. W południowo-wschodniej części granicy pomiędzy nieruchomościami na działce nr (...) znajdują się kojce dla psów, postawione przez uczestnika w latach 1992-1993 w ten sposób, że zostały odsunięte około 70 cm od istniejącego ogrodzenia z siatki, aby w razie konieczności można było wejść pomiędzy ścianę budowli i ogrodzenie, żeby naprawić uszkodzenia kojca spowodowane przez psy. Za kojcami znajduje się obecnie wycementowany plac wraz z gruzem stanowiącym pozostałość po murowanym WC, które znajdowało się w bliskiej odległości przy narożniku południowo-wschodnim działki (...). Na całej długości tej granicy nie zachowało się ogrodzenie postawione przez poprzednich właścicieli działki (...) – J. M. (2) i K. M., gdyż zostało ono usunięte przez wnioskodawców w czasie budowy budynku mieszkalnego po 2006 roku, z uwagi na to, że było przechylone i przeszkadzało w pracach.

Sąd Rejonowy ustalił, że w części południowej działki (...) na przeważającej długości zachowane zostało podwójne ogrodzenie. Pierwsze od strony działki (...), składające się ze starych słupków metalowych zabetonowanych w gruncie i zawieszonych na nich siatce, która jest pordzewiała i dziurawa, w dolnej części przysypana ziemią, stanowiące pozostałość ogrodzenia wykonanego przez K. M.. Za nim znajduje się ogrodzenie drewniane umieszczone na słupkach z kątowników zabetonowanych głęboko w gruncie, wykonane przez J. N. (1), gdyż w miejscu tym teren wyraźnie obniża się w kierunku działki uczestnika. Za ogrodzeniem na działce użytkowanej przez uczestnika znajdują się krzewy winorośli i drewniana konstrukcja, na której się opierają. Ogrodzenie w takim stanie biegnie aż do narożnika działki (...), do granicy z działką nr (...), która została ustalona w trakcie postępowania administracyjnego.

Sąd Rejonowy wskazał dowody, na podstawie których dokonał ustaleń faktycznych, oraz przedstawił swoje stanowisko w zakresie oceny tych dowodów.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku – Prawo geodezyjne i kartograficzne oraz art. 153 k.c. i wyjaśnił, że każde z kryteriów rozgraniczenia wskazane w art. 153 k.c. ma priorytet przed następnym. Oznacza to, że obowiązkiem sądu jest ustalenie stanu prawnego. Dopiero, gdy stanu prawnego nie można stwierdzić, ustalenie granic może nastąpić według kryterium spokojnego posiadania, a gdy i tego stanu stwierdzić nie można – według kryterium wszelkich okoliczności.

Sąd Rejonowy stwierdził, że stan prawny nieruchomości oznaczonych jako działki (...) wywodzi się z nabycia własności działki nr (...) przez J. N. (1) na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 29 listopada 1984 roku, wydanego w sprawie I Ns 588/84, w wyniku działu spadku po J. N. (2), natomiast w odniesieniu do działki nr (...) pierwotnie z postanowienia Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 28 grudnia 1990 roku, wydanego w sprawie I Ns 48/90, którym to K. M. i J. M. (2) nabyli własność tej nieruchomości przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 1985 roku. Biorąc pod uwagę termin nabycia własności przez J. M. (2) i K. M. należy uznać, że byli oni we władaniu tej nieruchomości co najmniej od dnia 1 stycznia 1965 roku, a więc od wejścia w życie przepisów Kodeksu cywilnego. Obecni wnioskodawcy są ich następcami prawnymi, a ich tytułem własności jest umowa sprzedaży z dnia 4 lipca 2006 roku, Rep. A (...), sporządzona przed notariuszem K. R.. Dla nieruchomości oznaczonej nr 230/1 prowadzona jest księga wieczysta (...).

Sąd Rejonowy ustalił, że stan posiadania gruntów stanowiących działki oznaczone numerami (...) w dniu 1 stycznia 1985 roku wyznaczała linia ogrodzenia nieruchomości postawionego przez J. i K. M., zbudowanego z metalowych słupków i zawieszonych na nich siatki. Do tej pory granica powyższa zachowała się na odcinku południowym granicy nieruchomości oznaczonej nr (...) i stała się podstawą ustalenia przebiegu granicy pomiędzy nieruchomościami.

Sąd Rejonowy wskazał, że granica wschodnia działki nr (...) pierwotnie przebiegała także wzdłuż ogrodzenia z siatki, które do chwili obecnej nie zachowało się. Obok tego ogrodzenia powstało drugie, postawione przez J. N. (1), zbudowane z betonowych słupów na podmurówce i drewnianych przęseł na odcinku od drogi do pkt 1148, zaznaczonego na mapie, i dalej z metalowych słupków na podmurówce i drewnianych przęseł aż do punktu (...), co stanowi ostatni spokojny stan posiadania nieruchomości. Według tego kryterium Sąd ustalił przebieg granicy na tym odcinku. Władztwo J. M. (2) i K. M., ich następców prawnych J. P. i K. P. (1), ani tym bardziej J. D. i D. D. nigdy nie wychodziło poza granice ogrodzenia i kojców dla psów postawionych przez J. N. (3).

Sąd Rejonowy wskazał, że tak ustalona granica przebiega w linii oznaczonej kolorem niebieskim przez punkty (...) (...) (...) (...), zobrazowane na mapie sporządzonej przez biegłego geodetę G. J., zaewidencjonowanej w dniu 15 września 2016 roku pod numerem (...).

Sąd Rejonowy uznał, że przebieg przedmiotowej granicy powinien zostać ustalony przede wszystkim w oparciu o dowody osobowe w postaci zeznań J. N. (1), zeznań świadków D. N., H. N., A. G., J. P., W. B., jak również w części, w której nie są one sprzeczne z zeznaniami uczestnika, w oparciu o zeznania wnioskodawców co do daty wzniesienia i miejsca posadowienia poszczególnych trwałych elementów zagospodarowania terenu, jak płoty, kojec dla psa.

Sąd Rejonowy wskazał, że do wytyczenia przebiegu granicy w oparciu o stan prawny, jaki kształtował zakres posiadania przedmiotowych działek na dzień 1 stycznia 1985 roku, nie mogą zostać wykorzystane dane geodezyjne pochodzące z tego okresu czasu, gdyż bezsporne było, że w trakcie realizacji procedury na potrzeby ustawy z dnia 26 października 1971 roku o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych nie były dokonywane bezpośrednie pomiary na gruncie stanu posiadania osób nim władających. Nieprzydatne są również dane geodezyjne wynikające z operatu odnowienia ewidencji gruntów opracowanego w latach 1982-1985, gdyż ustalenia te są niemiarodajne z uwagi na liczne błędy w pomiarach linii granicznych oraz duże rozbieżności położenia wyznaczonych punktów w stosunku do istniejących, niespornych na gruncie granic. Ustalona w oparciu o te dane granica (wariant I opinii biegłego) przebiega w całości poza ogrodzeniami postawionymi przez uczestnika, a także poprzez kojec dla psa, który został wzniesiony na początku lat dziewięćdziesiątych.

W ocenie Sądu Rejonowego wnioskodawca nie udowodnił, aby zakres posiadania jego poprzedników na dzień 1 stycznia 1985 roku odpowiadał wskazanej przez nich linii czarnej, położonej w odległości od 0,39 m – 0,44 m na wschód oraz około 2,5 m na południe od linii niebieskiej. Dowody zgromadzone w sprawie, w tym również w postaci zeznań samych wnioskodawców, nie pozwalają na ustalenie, aby w ten sposób kształtował się stan posiadania na dzień nabycia własności przez zasiedzenie przez K. M. i J. M. (2), a także w okresie późniejszym przez K. P. (1) i J. P. oraz przez samych wnioskodawców. Linia ta została wytyczona przez geodetę J. M. (3) w toku postępowania administracyjnego i z przyczyn opisanych powyżej nie może zostać uznana za miarodajną. W żaden sposób nie jest ona powiązana z zakresem posiadania, który istniał na dzień 1 stycznia 1985 roku na przedmiotowych działkach.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że ustalając stan prawny nie można kierować się powierzchnią działek objętych wnioskiem, zawartą w postanowieniu o zasiedzeniu, zwłaszcza, że w toku tego postępowania powierzchnia nieruchomości nie była weryfikowana przez biegłego geodetę, i w oparciu o tę powierzchnię wytyczyć sporną granicę. Zadaniem postępowania o rozgraniczenie jest bowiem ustalenie przebiegu spornej granicy. Nie jest natomiast celem postępowania rozgraniczeniowego wytyczenie wszystkich granic określonej nieruchomości w taki sposób, aby jej powierzchnia odpowiadała treści księgi wieczystej, czy też powierzchni wskazanej w tytule prawnym, to jest na przykład w akcie własności ziemi. Powierzchnia może mieć jedynie znaczenie posiłkowe przy ocenie okoliczności sprawy.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sąd Rejonowy wskazał przepisy art. 520 § 1 i 2 k.p.c.

*

Od postanowienia z dnia 30 grudnia 2016 roku apelację wnieśli J. D. i D. D., wskazując, że zaskarżają postanowienie w punkcie I.

Wnioskodawcy zarzucili „obrazę przepisów postępowania – art. 233 § 1 kpc w związku z art. 153 kodeksu cywilnego poprzez błędną ocenę dowodów, przez przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie nie można było stwierdzić stanu prawnego granicy pomiędzy nieruchomościami”.

J. D. i D. D. wnieśli o zmianę postanowienia „przez dokonanie rozgraniczenia nieruchomości wnioskodawców tj działki Nr (...) z nieruchomości uczestnika J. N. (1) tj działką Nr (...) wzdłuż linii (...) wykazanych na mapie sporządzonej

przez geodetę G. J. ewentualnie (...) uchylenie postanowienia Sądu I instancji i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania” (k. 436-437).

*

Na rozstrzygnięcie zawarte w punktach III i IV postanowienia z dnia 30 grudnia 2016 roku zażalenie wniósł J. N. (1), reprezentowany przez pełnomocnika, zaskarżając to rozstrzygnięcie w części przekraczającej kwotę 1914,53 zł.

Uczestnik zarzucił „naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego, a mianowicie (...) art. 152 k.c. (...) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że w skład kosztów rozgraniczenia nieruchomości stron sąsiadujących ze sobą tj. nr (...) wchodzi kwota 5.000,00 zł tj. całość poniesionych przez wnioskodawców kosztów w administracyjnym postępowaniu rozgraniczeniowym, podczas gdy w rzeczywistości kwota 5.000,00 zł poniesiona przez wnioskodawców w administracyjnym postępowaniu rozgraniczeniowym obejmowała koszty rozgraniczenia nieruchomości stron tj. działek nr (...) jak również koszty rozgraniczenia nieruchomości wnioskodawców nr(...) i sąsiadującej z nią nieruchomością stanowiącą działkę nr (...), a tym samym w skład kosztów rozgraniczenia nieruchomości stron niniejszego postępowania winna wchodzić jedynie połowa ww. kwoty tj. kwota 2.500,00 zł, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia przez Sąd wysokości kosztów niniejszego postępowania i nakazania uczestnikowi zwrotu wnioskodawcom połowy kosztów postępowania administracyjnego w znacznie zawyżonej wysokości”.

J. N. (1) wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od J. N. (1) na rzecz J. D. i D. D. kwoty 1914,53 zł tytułem zwrotu „połowy kosztów postępowania” oraz o zasądzenie od J. D. i D. D. na rzecz J. N. (1) „połowy kosztów postępowania zażaleniowego” (k. 411-413).

÷

W odpowiedzi na apelację J. N. (1), reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o oddalenie apelacji w całości (k. 450-454v)

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik wnioskodawców popierał apelację, wnosił o oddalenie zażalenia uczestnika i zasądzenie kosztów postępowania.

Pełnomocnik uczestnika popierał zażalenie, wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania.

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawców jest zasadna w całym zakresie zaskarżenia.

Na wstępie należy wskazać, że prawidłowe są ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji co do tego, jakie osoby są obecnie właścicielami nieruchomości oznaczonych jako działki numer (...), opisanych w treści zaskarżonego postanowienia.

Prawidłowe są także ustalenia Sądu Rejonowego co do położenia nieruchomości oznaczonych jako działki numer (...) w miejscowości M., gmina P., oraz sąsiedztwa tych nieruchomości ze wskazanymi w uzasadnieniu innymi nieruchomościami.

Prawidłowo Sąd Rejonowy ustalił również, że po założeniu ewidencji gruntów w latach 1965-1967 XX wieku nieruchomość oznaczona jako działka numer (...) stanowiła całość, obejmującą późniejsze działki numer (...).

Prawidłowe są również ustalenia faktyczne co do tego, że własność nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) J. M. (2) i K. M. nabyli przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 1985 roku, co zostało stwierdzone postanowieniem Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 28 grudnia 1990 roku, wydanym w sprawie I Ns 48/90.

Prawidłowe są także ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego co do tego, kiedy i na podstawie jakich umów nieruchomość oznaczoną jako działka numer (...) nabywali kolejni właściciele, aż do właścicieli obecnych.

Prawidłowo Sąd Rejonowy ustalił również, że właścicielem nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) jest J. N. (1), a własność tej nieruchomości nabył na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 29 listopada 1984 roku, wydanego w sprawie I Ns 588/84 o dział spadku po J. N. (2).

Prawidłowo Sąd Rejonowy ustalił, że w 2010 roku został wykonany pomiar kontrolny między innymi działki nr (...) przez geodetę R. M., w wyniku którego zaznaczono w dokumentacji pomiarowej, że odcinek pomiędzy działką numer (...) i działką numer (...) jest sporny, z uwagi na trwający spór graniczny między stronami toczący się od lat dziewięćdziesiątych.

Gdy chodzi o dowody, na podstawie których Sąd Rejonowy dokonał wskazanych wyżej ustaleń faktycznych, to Sąd Okręgowy podziela ocenę tych dowodów dokonaną przez Sąd pierwszej instancji.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej wykładni przepisu art. 153 k.c., gdy chodzi o określenie relacji pomiędzy wskazanymi w tym przepisie kryteriami rozgraniczenia sąsiadujących nieruchomości. Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia zdaje się natomiast wynikać, że sąd pierwszej instancji dokonał rozgraniczenia nieruchomości oznaczonych jako działki numer (...) częściowo według kryterium stanu prawnego, a częściowo według kryterium ostatniego spokojnego stanu posiadania.

Zastosowanie przepisu art. 153 k.c. w taki sposób, że wyznaczenie przebiegu granicy między tymi samymi nieruchomościami następuje na podstawie różnych kryteriów wskazanych w tym przepisie, stanowi przejaw naruszenia art. 153 k.c. Za ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych należy uznać stanowisko, że waga kolejnych przewidzianych w art. 153 k.c. kryteriów i ich wzajemne wyłączenie się wyklucza stanowisko, żeby przy rozgraniczaniu według stanu prawnego, wbrew temu stanowi, posiadanie czy wszelkie okoliczności mogły uzasadniać korekturę przebiegu granic.

W rozpoznawanej sprawie możliwe było ustalenie przebiegu granicy pomiędzy nieruchomościami oznaczonymi jako działki numer (...) według kryterium stanu prawnego, a więc ustalenie jak daleko na gruncie sięga prawo własności nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) w stosunku do nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...).

Zasadą jest ustalenie przebiegu granicy pomiędzy sąsiadującymi nieruchomościami według kryterium stanu prawnego. Tylko w wyjątkowych wypadkach, w których z przyczyn obiektywnych stanu prawnego w zakresie przebiegu granicy nie można stwierdzić, możliwe jest dokonanie rozgraniczenia według kolejnych kryteriów wskazanych w treści przepisu art. 153 k.c.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy stan prawny nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...), gdy chodzi o granice tej nieruchomości, ustalony został prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego Opolu Lubelskim z dnia 28 grudnia 1990 roku, wydanym w sprawie I Ns 48/90.

Postanowienie stwierdzające nabycie własności nieruchomości przez zasiedzenie jest postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy, a więc postanowieniem merytorycznym. Postanowienie takie korzysta z powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), a ponadto wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby (art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Do istoty orzekania przez sąd w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia oznaczonej nieruchomości należy co najmniej ustalenie, czy i w jakich granicach nieruchomość ta znajdowała się we władaniu osoby mającej nabyć własność nieruchomości przez zasiedzenie lub we władaniu jej poprzedników prawnych, czy władanie to miało charakter posiadania samoistnego, czy uzyskane zostało w złej lub dobrej wierze i czy trwało nieprzerwanie przez czas określony przepisami ustawy. Władanie nieruchomością, jako element stanu faktycznego będącego posiadaniem samoistnym, które ma prowadzić do nabycia własności przez zasiedzenie, odnosi się zawsze do części powierzchni ziemskiej, mającej określone granice na gruncie, nie zaś do nieruchomości rozumianej w pewnym sensie abstrakcyjnie jako działka gruntu mająca oznaczenie w ewidencji gruntów, bez jej konkretnego oznaczenia na gruncie.

Do istoty rozpoznania sprawy o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości należy zatem ustalenie przedmiotowego zakresu władania częścią powierzchni ziemskiej przez posiadacza lub jego poprzedników, gdyż nabycie własności nieruchomości przez zasiedzenie może dotyczyć tylko nieruchomości rozumianej jako część powierzchni ziemskiej o oznaczonych granicach na gruncie. Do istoty rozstrzygnięcia w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości należy zatem określenie przez sąd w postanowieniu uwzględniającym w całości lub chociażby w części wnioski o stwierdzenie zasiedzenia granic nieruchomości na powierzchni kuli ziemskiej, w zakresie których nastąpiło nabycie prawa własności nieruchomości przez zasiedzenie³.

W związku z powyższym należy uznać, że postanowieniem z dnia 28 grudnia 1990 roku, wydanym w sprawie I Ns 48/90, Sąd Rejonowy w Opolu Lubelskim stwierdził, że J. M. (2) i K. M. nabyli przez zasiedzenie własność nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) w takich granicach, które wynikają z oznaczenia na mapie numer (...).

Okolicznością istotną w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości gruntowej jest zatem kwestia w jakich granicach na gruncie samoistny posiadacz nieruchomości lub jego poprzednicy prawni władali nieruchomością. Ta okoliczność podlega ustaleniu przez sąd z urzędu, który jest przy tym związany granicami przestrzennymi żądania zawartego we wniosku o stwierdzenie zasiedzenia⁴. Oznacza to również, że w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia całej nieruchomości, wyodrębnionej jako działka ewidencyjna, lub chociażby jej części przylegającej do granicy z sąsiadującymi nieruchomościami, osobami zainteresowanymi są osoby, które są właścicielami lub posiadaczami nieruchomości sąsiednich lub sąsiedniej⁵. Dopiero w przypadku ustalenia przez sąd, że osoby te nie kwestionują stanu władania osoby, na rzecz której ma nastąpić stwierdzenie zasiedzenia, sąd może nie wzywać tych osób jako zainteresowanych, a jeżeli już brały udział w postępowaniu, to odmówić im dopuszczenia do dalszego udziału w postępowaniu.

Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska, że granice przestrzenne nieruchomości gruntowej, co do której wydane zostało prawomocne postanowienie sądu stwierdzające nabycie własności tej nieruchomości przez zasiedzenie, mogą być ustalane w oderwaniu od treści tego postanowienia.

Za niedopuszczalną w świetle przepisów art. 365 § 1 k.p.c. i art. 366 k.p.c. (w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) należy uznać możliwość badania w jakimkolwiek zakresie⁶ zasadności prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu zasiedzenia nieruchomości, w szczególności gdy chodzi o określenie przestrzennych granic nieruchomości w jakich nastąpiło zasiedzenie. Nie ma przy tym znaczenia, czy kwestia takich granic nieruchomości była przedmiotem badania przez sąd i czy została zbadana prawidłowo. Istotne jest, że wydane zostało prawomocne postanowienie stwierdzające, że oznaczona osoba lub osoby nabyły przez zasiedzenie konkretną nieruchomość, rozumianą jako część powierzchni ziemskiej wyznaczoną konkretnymi granicami wskazanymi w postanowieniu.

W związku z powyższym błędne jest stanowisko Sądu pierwszej instancji dotyczące możliwości badania zakresu samoistnego posiadania gruntu przez J. M. (2) i K. M., skoro granice te zostały wskazane w prawomocnym postanowieniu z dnia 28 grudnia 1990 roku, wydanym w sprawie I Ns 48/90.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że J. N. (1) był uczestnikiem tego postępowania, a co więcej, wnosił rewizję od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 28 grudnia 1990 roku. Postanowieniem z dnia 13 czerwca 1991 roku, wydanym

w sprawie II Cr 328/91, Sąd Wojewódzki w Lublinie postanowił oddalić rewizję J. N. (1) (k. 73 akt sprawy I Co 291/11 Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim).

W związku z tym, że akta sprawy I Ns 48/90 zaginęły, a zostały odtworzone jedynie w zakresie wskazanym w postanowieniu Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 27 października 2011 roku (k. 75-76 akt sprawy I Co 291/11), tylko ubocznie należy wskazać, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na postawienie tezy, że w sprawie I Ns 48/90 Sąd Rejonowy w Opolu Lubelskim nie badał zakresu posiadania samoistnego J. M. (2) i K. M. w odniesieniu do działki oznaczonej w ewidencji gruntów numerem (...).

Stan prawny w rozumieniu art. 153 k.c., który jest podstawą ustalenia spornej granicy, kształtują wszystkie zdarzenia prawne, które według przepisów prawa materialnego mają wpływ na zakres przestrzenny prawa własności sąsiadujących ze sobą nieruchomości, nie wyłączając czynności dotyczących ustalenia przebiegu samej granicy w postępowaniach rozgraniczeniowych. Mogą to być zarówno czynności prawne, decyzje administracyjne, orzeczenia sądowe, zdarzenia wynikające bezpośrednio z przepisu prawa i inne⁷.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy zdarzeniem prawnym wyznaczającym stan prawny nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...), także gdy chodzi o jej granice, jest postanowienie Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 28 grudnia 1990 roku, wydane w sprawie I Ns 48/90, stwierdzające nabycie przez zasiedzenie własności nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...), odwołujące się w zakresie przebiegu granic do mapy wskazanej w treści tego postanowienia. Postanowienie to wiąże sądy w rozpoznawanej sprawie o rozgraniczenie.

Okolicznością bezsporną w rozpoznawanej sprawie było to, że granica nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...), wynikająca z mapy wskazanej w postanowieniu Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 28 grudnia 1990 roku, wydanym w sprawie I Ns 48/90, z nieruchomości oznaczoną jako działka numer (...) jest granicą stanowiącą linię przebiegającą przez punkty (...), oznaczoną kolorem czarnym na mapie sporządzonej przez geodetę G. J., zaewidencjonowaną w (...) Ośrodku (...) w O. w dniu 15 września 2016 roku pod numerem (...).

W związku z powyższym należy uznać, że zakres prawa własności nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) w stosunku do nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...), a tym samym przebieg granicy między tymi nieruchomościami wyznaczonej zgodnie ze stanem prawnym, wyznaczony jest przez linię przebiegającą przez punkty (...), oznaczoną kolorem czarnym na mapie sporządzonej przez geodetę G. J., zaewidencjonowaną w (...) Ośrodku (...) w O. w dniu 15 września 2016 roku pod numerem (...).

W rozpoznawanej sprawie granica pomiędzy nieruchomościami oznaczonymi jako działki numer (...), wyznaczona zgodnie ze stanem prawnym, odpowiada granicy ewidencyjnej pomiędzy tymi nieruchomościami, jednak należy stwierdzić z całą stanowczością, że jest to tylko skutek tego, że granice w jakich K. M. i J. M. (2) nabyli przez zasiedzenie prawo własności nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) odpowiadają granicom ewidencyjnym tej nieruchomości.

Oczywiste jest, że samo oznaczenie granic danej nieruchomości w ewidencji gruntów, nie może stanowić kryterium wyznaczającego stan prawny tej nieruchomości, a więc kryterium pozwalającego na ustalenie jak daleko na gruncie sięga prawo własności tej nieruchomości w stosunku do nieruchomości sąsiednich⁸. Oznaczenie granic danej nieruchomości w ewidencji gruntów tylko wówczas może stanowić podstawę opisu przebiegu granicy nieruchomości według kryterium stanu prawnego tej nieruchomości, jeżeli rzeczywiście ten stan prawny odzwierciedla.

Należy zgodzić się ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, że powierzchnia rozgraniczanych nieruchomości wskazana w dokumentach określających stan prawny nieruchomości, w szczególności w postanowieniu z dnia 28 grudnia 1990 roku, nie ma znaczenia z punktu widzenia wyznaczenia przebiegu granicy nieruchomości wyznaczonej zgodnie ze stanem prawnym. Powierzchnia oznaczonej nieruchomości gruntowej jest bowiem pochodną przebiegu granic tej nieruchomości na powierzchni kuli ziemskiej, wyznaczonych zgodnie ze stanem prawnym, nie zaś odwrotnie.

÷

Mając na uwadze powyższe rozważania, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. na skutek apelacji D. D. i J. D. Sąd Okręgowy postanowił zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie I w ten sposób, że dokonać rozgraniczenia opisanej tam nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) z opisaną tam nieruchomością oznaczoną jako działka (...) według linii przebiegającej przez punkty (...), oznaczonej kolorem czarnym na mapie sporządzonej przez geodetę G. J., zaewidencjonowanej w (...) Ośrodku (...) w O. w dniu 15 września 2016 roku pod numerem (...).

W rozpoznawanej sprawie po dniu 1 stycznia 1985 roku nie doszło do zmiany stanu prawnego w zakresie przebiegu granicy pomiędzy nieruchomościami oznaczonymi jako działka numer (...), wynikającego z prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 28 grudnia 1990 roku. W szczególności nie doszło do zmiany tego stanu prawnego w drodze zasiedzenia przygranicznych pasów gruntu przez właściciela nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...). Nawet gdyby przyjąć, że niektóre przygraniczne części działki numer (...) od strony wschodniej i południowej znajdowały się w samoistnym posiadaniu właściciela nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...), to o samoistnym posiadaniu można by mówić jedynie od dnia 1 stycznia 1985 roku. Prawomocność postanowienia stwierdzającego nabycie przez J. M. (2) i K. M. przez zasiedzenie własności nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) wyklucza możliwość uznania J. N. (1) lub jego poprzedników prawnych za samoistnego posiadacza przed dniem 1 stycznia 1985 roku nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...).

Wszczęcie w 1990 roku na żądanie J. M. (2) i K. M. sprawy o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...), w której brał udział J. N. (1), spowodowałyby przerwanie biegu zasiedzenia jakiegokolwiek części tej nieruchomości przez J. N. (1) (art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 175 k.c.).

Do kolejnego przerwania biegu zasiedzenia doszłoby w styczniu 2012 roku z chwilą złożenia przez D. D. i J. D. do Burmistrza Miasta P. wniosku o dokonanie rozgraniczenia nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) z nieruchomością oznaczoną jako działka numer (...) (art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 175 k.c.).

W obu wskazanych wyżej wypadkach trzydziestoletni termin zasiedzenia przyległych pasów gruntu rozpocząłby bieg na nowo i nie zakończyłby się do chwili obecnej.

÷

W związku z ustaleniem, że stan prawny granicy nieruchomości oznaczonej jako działka (...) w stosunku do nieruchomości oznaczonej jako działka numer (...) wynika z prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Opolu Lubelskim z dnia 28 grudnia 1990 roku, należy uznać, że nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia takie okoliczności jak sposób zagospodarowania odcinka granicy między tymi nieruchomościami, ukształtowanie powierzchni na granicy tych nieruchomości, czy wreszcie ostatni spokojny stan ich posiadania.

÷

Nie jest uzasadniony zawarty w apelacji wnioskodawców wniosek o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Z przepisów art. 386 § 2 i 4 k.p.c., mających odpowiednie zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym (art. 13 § 2 k.p.c.), wynika, że uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić tylko w razie stwierdzenia nieważności postępowania, w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie postanowienia co do istoty sprawy wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie nie zachodzi żadna ze wskazanych wyżej podstaw uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Postępowanie przed sądem

pierwszej instancji nie jest dotknięte nieważnością. Wydanie postanowienia przez Sąd Okręgowy nie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, ani też nawet uzupełniania, czy powtarzania postępowania dowodowego.

Jeżeli natomiast chodzi o zagadnienie rozpoznania istoty sprawy, to możliwe było rozpoznanie tej istoty przez Sąd drugiej instancji, gdy chodzi o ustalenie pierwszego kryterium rozgraniczenia, a mianowicie kryterium stanu prawnego rozgraniczanych nieruchomości.

Należy także zwrócić uwagę, że wnioskodawcy nie przytaczają w apelacji zarzutów, których uwzględnienie mogłoby skutkować uchYLENIEM zaskarżonego postanowienia.

*

Zasadne jest w całości zażalenie J. N. (1) na rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za pierwszą instancję.

Na wstępie należy wskazać, że chociaż uczestnik wskazał w części wstępnej zażalenia, że zaskarża postanowienie w części obejmującej rozstrzygnięcie zawarte w punkcie III postanowienia, to jednak należy przyjąć, że zaskarżone jest również rozstrzygnięcie zawarte w punkcie IV. Oba rozstrzygnięcia dotyczą bowiem integralnie jednej kwestii podlegającej rozpoznaniu i rozstrzygnięciu przez Sąd pierwszej instancji, a mianowicie kosztów postępowania za pierwszą instancję. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów za daną instancję ma charakter jednolity, w takim znaczeniu, że stanowi ono jedną całość w tej samej sprawie pomiędzy tymi samymi stronami lub odpowiednio uczestnikami postępowania nieprocesowego. Innymi słowy, pomiędzy tymi samymi stronami procesu lub uczestnikami postępowania nieprocesowego nie może być w tej samej sprawie w danej instancji kilku rozstrzygnięć o kosztach postępowania.

W rozpoznawanej sprawie interesy wnioskodawcy i uczestników postępowania były sprzeczne. Wnioskodawcy oraz uczestnik zajmowali bowiem całkowicie rozbieżne stanowiska zarówno co do podstawy ustalenia przebiegu granicy między ich sąsiadującymi nieruchomościami, jak i co do samego przebiegu tej granicy.

W związku z powyższym na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. należało stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów za pierwszą instancję.

Stosunkowy rozdział kosztów postępowania za pierwszą instancję następuje adekwatnie do udziałów w sprawie wnioskodawców i uczestnika. Punktem odniesienia dla określenia wysokości tych udziałów jest przepis art. 152 k.c. Wprawdzie wskazany przepis jest przepisem prawa materialnego, a nie procesowego, i dotyczy kosztów, jakie są ponoszone przy określaniu granic gruntów przez samych właścicieli, a więc poza postępowaniem, jakie mogłoby toczyć się przed odpowiednim organem, a także kosztów urzędzenia i utrzymywania stałych znaków granicznych, to jednak zasada wynikająca z tego przepisu może wyznaczać również udziały współwłaścicieli w kosztach postępowania o rozgraniczenie toczącego się przed właściwym organem państwowym (organem administracji lub sądem).

Jeżeli chodzi o mechanizm stosunkowego rozdzielenia kosztów postępowania nieprocesowego na podstawie art. 520 § 2 k.p.c., to jest on analogiczny, jak mechanizm stosunkowego rozdzielenia kosztów w procesie na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w postanowieniu z dnia 31 stycznia 1991 roku, II CZ 255/90 (OSP 1991, z. 11, poz. 279), stosunkowy podział kosztów procesu (art. 100 k.p.c.) dotyczy ich całości, co oznacza przyjęcie za podstawę obliczeń sumy należności obu stron, ustalonych stosownie do zasad z art. 98 § 2 i 3 k.p.c. (oraz art. 99 k.p.c.), w wypadkach tam wskazanych. Sumę tę dzieli się proporcjonalnie do stosunku, w jakim strony utrzymały się ze swymi roszczeniami lub obroną, otrzymując w wyniku kwoty, stanowiące ich udziały w całości kosztów. Jeżeli poniesione przez stronę koszty przewyższają obciążający ją udział – zasądzeniu na jej rzecz podlega różnica.

Ogółem koszty postępowania w rozpoznawanej sprawie wyniosły w pierwszej instancji **7448,05 zł**.

Wnioskodawcy ponieśli koszty w kwocie **5633,20 zł**, obejmujące:

a) opłatę od wniosku – **200 zł** (k. 30, 33),

b) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – **360 zł**,

c) opłaty skarbowe od pełnomocnictwa procesowego – **34 zł** (k. 47),

d) opłaty pocztowe za przesłanie przesyłek poleconych obejmujących pisma procesowe kierowane do Sądu oraz odpisy pism procesowych kierowane do pełnomocnika uczestnika – **3,80 zł** (k. 48), **3,80 zł** (k. 50), **3,80 zł** (k. 51), **3,80 zł** (k. 62), **3,80 zł** (k. 89), **3,80 zł** (k. 94), **3,80 zł** (k. 103), **4,20 zł** (k. 126), **4,20 zł** (k. 152), **4,20 zł** (k. 156),

e) wykorzystaną zaliczkę na poczet wydatków związanych z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego – **2500 zł** (k. 326, 352),

f) połowę wydatków poniesionych na etapie postępowania administracyjnego – **2500 zł**, gdyż tylko ta kwota związana była z ustaleniem przebiegu granicy pomiędzy nieruchomościami oznaczonymi jako działki numer (...) (k. 397-398, 402, 415).

Uczestnik poniósł koszty w kwocie **1814,85 zł**, obejmujące:

a) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – **360 zł**,

b) opłatę skarbową od pełnomocnictwa procesowego – **17 zł** (k. 41),

c) opłaty pocztowe za przesłanie przesyłek poleconych obejmujących pisma procesowe kierowane do Sądu oraz odpisy pism procesowych kierowane do pełnomocnika wnioskodawców – **3,80 zł** (k. 82a), **3,80 zł** (k. 83), **3,80 zł** (k. 86), **3,80 zł** (k. 95), **4,20 zł** (k. 132), **3,80 zł** (k. 133), **4,20 zł** (k. 133c), **4,20 zł** (k. 133d), **4,20 zł** (k. 148), **4,20 zł** (k. 149), **4,20 zł** (k. 159), **4,20 zł** (k. 212), **4,20 zł** (k. 271), **4,20 zł** (k. 303), **4,20 zł** (k. 376), **5,50 zł** (k. 377),

d) wykorzystane zaliczki na poczet wydatków związanych z przeprowadzeniem dowodów – **178,57 zł** (k. 249, 261, 288), **21,70 zł** (k. 247c, 290-291), **20,06 zł** (k. 267-269), **279,67 zł** (k. 352), **466,28 zł** (k. 352), **404,67 zł** (k. 385-387).

Udziały wnioskodawców (łącznie obojga) i uczestnika w kosztach postępowania za pierwszą instancję powinny być równe, a więc wynoszą one po **3724,02 zł**.

Ponieważ poniesione przez wnioskodawców koszty (5633,20 zł) o **1909,18 zł** przewyższają obciążający ich udział, różnica ta należała się wnioskodawcom tytułem zwrotu kosztów postępowania za pierwszą instancję.

W związku z tym, że uczestnik zaskarżył rozstrzygnięcie co do kosztów tylko ponad kwotę **1914,53 zł**, zasądzone na rzecz wnioskodawców koszty należało obniżyć do tej kwoty.

Wprawdzie w części wstępnej zażalenia znalazło się sformułowanie, że uczestnik zaskarża rozstrzygnięcie o kosztach „w części co do kwoty ponad 1.814,53 zł”, jednak sformułowanie to zawiera oczywistą omyłkę, gdyż z treści wniosku zażalenia, z wysokości kwoty stanowiącej wartość przedmiotu zaskarżenia oraz z uzasadnienia zażalenia, w którym uczestnik przedstawił sposób obliczenia kosztów, które mają go obciążać na rzecz wnioskodawców, wynika, że J. N. (1) zaskarżył postanowienie co do kosztów w części przekraczającej kwotę 1914,53 zł.

W związku z powyższym, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. na skutek zażalenia J. N. (1) Sąd Okręgowy postanowił zmienić zaskarżone postanowienie w punktach III i IV w ten

sposób, że zasądzoną od J. N. (1) na rzecz J. D. i D. D. tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę 3164,52 zł obniżyć do kwoty 1914,53 zł.

*

Na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy postanowił zasądzić od J. N. (1) na rzecz J. D. i D. D. kwotę 79,15 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Koszty postępowania odwoławczego podlegają stosunkowemu rozdzieleniu na podstawie takich samych zasad, jak koszty postępowania za pierwszą instancję.

Wnioskodawcy ponieśli w drugiej instancji koszty w kwocie **564,20 zł**, obejmujące:

a) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – **360 zł**, ustalone na podstawie § 5 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.),

b) opłatę pocztową za przesłanie przesyłki zawierającej wnioski o doręczenie uzasadnienia postanowienia – **4,20 zł** (k. 410),

c) opłatę od apelacji – **200 zł** (k. 441).

Uczestnik poniósł w drugiej instancji koszty w kwocie **405,90 zł**, obejmujące:

a) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – **360 zł**, ustalone na podstawie § 5 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.),

b) opłatę od zażalenia – **30 zł** (k. 414, 421),

c) opłaty pocztowe – **5,50 zł** (k. 417), **5,50 zł** (k. 450), **5,20 zł** (k. 455).

Udziały wnioskodawców (łącznie obojga) i uczestnika w kosztach postępowania odwoławczego są równe i wynoszą po **485,05 zł**.

W związku z tym, że poniesione przez wnioskodawców koszty o **79,15 zł** przewyższają obciążający ich udział, zasądzeniu na ich rzecz podlega ta różnica.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Dorota Modrzewska-Smyk Dariusz Iskra Marta Postulska-Siwek

1 W tym miejscu znajduje się w apelacji oczywista omyłka, gdyż w rzeczywistości chodzi o działkę numer (...), a nie działkę numer (...).

2 Por. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 24 sierpnia 2011 roku, IV CSK 596/10, Lex nr 1129157

3 Por. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 17 października 2012 roku, I CSK 51/12, Lex nr 1293679.

4 Por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 11 grudnia 2014 roku, III CZP 94/14, OSN C 2015, z. 11, poz. 129.

5 Por. przykładowo uzasadnienie postanowienia SN z dnia 1 marca 2017 roku, IV CZ 118/16, Lex nr 2288098.

6 Z wyjątkami wynikającymi z dopuszczalności nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

7 Por. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 16 lutego 2012 roku, IV CSK 252/11, Lex nr 1215293.

8 Por. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 21 maja 1998 roku, III CKN 475/97, Lex nr 465042.